

Den Samfundsvidenskabelige
Basisuddannelse

Kursusbeskrivelse

Efterårssemesteret 1998

Indholdsfortegnelse

Kursusbeskrivelse	4
Indledning	4
Introduktionsperioden P-0	4
1. Projektperiode P-1	5
Samfundsvidenskabeligt filosofikum	5
Del 1-4 Introduktion	5
Biblioteksintroduktion og Litteratursøgning	8
Informatik	9
Introduktionskursus	12
Gruppens psykologi	13
Del 1 Hvad er "teambuilding?"	13
Del 2 Øvelsesprogram i gruppens psykologi	15
Sociologisk teori - del 1-6	16
Generel sociologi - Introduktion	16
Arbejds- og levevilkår	17
Metodekurser - del 1-23	19
Sociologisk metode - del 1-5	21
Statistik - del 1-2	23
Kildekritik - del 1-4	25
Tekstanalyse- del 1-2	26
Argumentationsteori - del 1-5	27
Videnskabsteori - del 1-5	29
Modelkonstruktion	31
Introduktion til formidling	32
Jura	33
Lektionsoversigt	34
Litteraturliste	37

Kursusbeskrivelse - Efteråret 1998

Indledning

Kurserne er en informationskilde og skulle helst virke som inspiration. Imidlertid vil I opdage at der ikke nødvendigvis er en direkte sammenhæng mellem jeres eget projekt og kurserne.

Kurserne og den litteratur I læser i forbindelse hermed vil præsentere jer for nogle (nye) begreber, begrebsanvendelser og for jer uvante tankegange. Og det er nu engang sådan, at jo større og tættere begrebsnet, man har inde i hovedet, jo mere kan man fange og huske. Det er en myte, at man kan få for meget fyldt på. I vil opdage at I efterhånden kan se flere og flere sammenhænge.

Der er nogle ting man ikke bare skal høre om, men som man bliver god til ved at øve sig. F.eks. fodbold og køre bil - og bruge videnskabelige metoder. Derfor vil der i forbindelse med nogle af metodekursusgangene være øvelser om eftermiddagen. Disse øvelser vil typisk foregå om eftermiddagen, fra kl. 12 til 16, i samarbejde med suppleringsgruppen. Opsamling heraf vil typisk foregå ved næste forelæsnings begyndelse. (se nærmere herom under de enkelte kursusgenemgange). Nærmere herom får du fra lærergruppen i din storgruppe.

Til forskel fra gymnasiet, HF og lignende er der på basisuddannelsen ikke noget bestemt pensum. Den litteratur som er opgivet i litteraturlisten og anført til de enkelte kursusgange, er anbefalet litteratur, og forelæsningsne vil tage sit udgangspunkt heri. I kan forberede jer som I vil, blot I forbereder jer, men det er principielt universitetet uvedkommende hvordan I forbereder jer.

Introduktionsperioden P0 (september måned)

Introduktionsperioden, der omfatter september måned, har forskellige temaer i de forskellige storgrupper. Der vil blive afholdt introduktionsforelæsninger i jeres storgrupper den første uge i september.

De centrale kurser (fælles for alle) i introduktionsperioden (P0) omfatter:

- *Samfundsvidenskabeligt filosofikum* (4 kursusgange).
- *Bibliotek-benyttelse (AUB)* (1 kursusgang)
- *Informatik* (1 kursusgang + øvelser i PC-rum)
- *Gruppens psykologi* (2 kursusgange)

1. projektperiode P1 (ca. 1. oktober - 31. januar)

1. projektperiode (P1) starter efter ruskurset og slutter 31. januar. I denne projektperiode holdes der centrale kurser frem til ca. 1. december. Der ligger desuden 6 kursusgange i jura og øvelser i gruppens psykologi i januar 1999. De hører også med til P1.

De centrale kurser i 1. projektperiode omfatter:

Sociologisk teori - del 1-6

- Introduktion til sociologi
- sociologiske grundbegreber
- Uligheder og klasser
- Uligheder og køn
- Levevilkår og livsformer
- Arbejdsliv og hverdagsliv

Metodekurser - del 1-23

- Sociologisk metode - del 1-5
 - Teori og empiri
 - Observation og feltarbejde
 - Kvantitative spørgeskemaer (2 gange)
 - Kvalitativ interviewing
- Statistik - del 1-2
- Kildekritik - del 1-4
- Tekstanalyse
- Argumentationsteori - del 1-3
- Videnskabsteori - del 1-5 (*Samfundsvidenskabelige Filosofikum 5-9*)
- Modelkonstruktion
- Introduktion til formidling

Jura - del 1-15

- Grundlagsproblemer - del 1-3
- Arbejdsret - del 4-9
- Statsret - del 10-15 (januar 1999)

Gruppens psykologi (work-shop for 2 storgrupper ad gangen)

Samfundsvidenskabeligt filosofikum

Introduktion - Del 1-4

Kursusholder Jes Adolphsen & Peter Nørbæk Hansen

Videnskabsteori - Del 5-9

Kursusholder Ruddi Welzel

Se nærmere beskrivelse heraf under metodekurserne: Videnskabsteori 1-5.

Formål

At give jer den første introduktion til det problemorienterede projektorganiserede universitetsstudium.

Forventet udbytte

I forventes efter disse forelæsninger at have en rimelig klar forestilling om, hvordan et projekt ser ud, og at kunne bruge begreber som "problem", "teori" og "metode". Og I skal i hvert tilfælde have en fornemmelse af, at det ikke er let at erkende.

Hverdagsbevidsthed og erkendelse - Del 1

Om forskellen mellem at gå i gymnasiet eller HF og studere på et universitet. Om forskellen på at studere for at blive socialiseret og studere for at erkende. Det centrale begreb vil være hverdagsbevidsthed. Og der vil være en introduktion til resten af forelæsningsrækken "samfundsvidenskabeligt filosofikum".

Litteratur

"ABC i problemformulering, problemløsning og projektskrivning", Jes Adolphsen & Palle Qvist. 4-20 (ABC'en er kommet i en ny udgave, så det kan være at sidetallene ikke passer).

Problemorienteret erkendelse - Del 2

Kort om "videnskab" og "videnskabsteori". En præsentation af hvorledes et problemorienteret projekt kan være opbygget, nemlig den model der præsenteres i ABC'en og "Problemer i videnskab", og dermed en første præsentation af begreberne "problem", "metode" og "teori".

Litteratur

"ABC i problemformulering, problemløsning og projektskrivning", Jes Adolphsen & Palle Qvist, s. 21-64.

"Problemer i videnskab", Jes Adolphsen, s. 7-28.

Problemer - Del 3

Om hvad et problem er. Og den gode problemformulering. Og hvilken funktion den har i projektarbejdet.

Litteratur

"ABC i problemformulering, problemløsning og projektskrivning", Jes Adolphsen & Palle Qvist, s. 21-28 en gang til.

"Problemer i videnskab", Jes Adolphsen, s. 29-35 og 65-72.

Om teorier - Del 4

Og om hvordan man afprøver, og hvordan man ikke kan afprøve dem. Om empiriens rolle.

Litteratur

"Problemer i videnskab", Jes Adolphsen, s. 47-65 og 81-92.

"ABC i problemformulering, problemløsning og projektskrivning", Jes Adolphsen & Palle Qvist, s. 28-41 en gang til.

Supplerende litteratur

Nørreklit, Lennart & Jes Adolphsen: *Videnskabsteori*. AUC 1994 (kompendium).

Føllesdal, Dagfinn, Lars Walløe & Jon Elster: *Politikens bog om moderne videnskabsteori*. Politikens Forlag 1997.

Humanistisk Videnskabsteori. Redigeret af Finn Collin og Simo Køppe. Danmarks Radio Forlaget 1995.

Biblioteksintroduktion

Aalborg Universitetsbibliotek – AUB - inviterer universitetets nye studerende til en 1½ times biblioteksintroduktion, der finder sted i bibliotekets hovedafdeling Langagervej 2 i undervisningslokalet, rum 301. Tidspunktet for den enkelte storgruppe fremgår af skemaet.

Biblioteket er den centrale og væsentlige ressource i forbindelse med søgning efter og fremskaffelse af litteratur og information under studiet.

Introduktionen har til formål at præsentere AUB og bibringe en basisviden om konkrete forhold samt et indtryk af de mange muligheder biblioteket stiller til rådighed.

Introduktionen vil omhandle:

- Generel information om biblioteket
- Hvilke materialer AUB stiller til rådighed
- Hvordan man finder frem til disse materialer: f. eks. en bestemt bog, et bestemt tidsskrift eller litteratur om et bestemt emne til en opgave
- Hvordan man finder rundt i bibliotekets samlinger
- Hvilke informationsteknologiske muligheder AUB stiller til rådighed

Efter introduktionen i undervisningslokalet fortsættes med

- en rundvisning, der afsluttes med
- en lille forfriskning i bibliotekets cafémiljø.

Vel mødt !

Litteratursøgning

Jvf. velkomstpjecen side 15.

1. At finde litteratur er gruppens eget ansvar, men man kan bede vejlederen om hjælp.
2. Vejlederen kan måske henvise til andre vejledere eller andre personer ved specielle spørgsmål.

Hvis I har virkelige vanskeligheder med at finde litteratur vil Ruddi Welzel i rum 425 være behjælpelige med at vise jer forskellige litteratursøgningsteknikker.

Informatik

Kursusholder Steen Ørndorf

Formål

Kommunikation er nøgleordet for informatik. Formålet er, at den studerende opnår grundlæggende færdigheder i moderne metoder og teknikker til at søge, bearbejde og formidle oplysninger ved hjælp af edb i studie af samfundsvidenskabelige problemer.

Meningen er at introducere informatik integreret i undervisningsforløbet ud fra en funktionel tilgang. Det betyder, at hovedvægten lægges på introduktion til anvendelse af programmel, der er let tilgængeligt, indlysende nyttigt og umiddelbart anvendeligt i projektarbejde og kurser. Det drejer sig primært om tekstbehandling til rapportskrivning samt regneark som hjælpemiddel til fremstilling af tabeller, diagrammer og modeller. Formålet søges helt overvejende opnået som en integreret del af projektarbejdet med trykte og elektroniske håndbøger som hjælpemiddel. Der afholdes normalt ikke deciderede kurser i programbrug, udover et kort introduktionskursus ved semesterstart.

Under introduktionskursus registreres du som bruger, orienteres om det lokale system, samt lærer brug af elektronisk hjælpemateriale, e-mail og web-søgning.

Den studerende bør opnå grundlæggende færdigheder indenfor edb, såsom at

- Kunne fremstille projektrapporter med opsat tekst, tabeller og grafik med tidssvarende tekstbehandlingsudstyr.
- Forstå de basale sider af datamaters funktion og virkemåde og herunder benytte denne viden til effektivisering af sin anvendelse
 - programmel og maskinel
 - samt til korrekt formulering af servicebehov overfor edb- medarbejdere.
- Kunne anvende avanceret regnearksprogrammel til hurtig fremstilling af statistiske tabeller og grafik, elementære statistiske teknikker såsom krydstabulering
- Have kendskab til modelkonstruktion, simulering og optimering
- Kunne orientere sig i blandede edb-miljøer og forbundne systemer og herunder kunne benytte kommunikationsprogrammel.
- Have kendskab til databaser, herunder kunne søge, sortere og finde relevante oplysninger i korrekte databaser.

Programmer

Der anvendes grafiske brugerflader baseret på Windows95 og det integrerede

kontorprogrammel LotusSmartSuite. Til tekstbehandling benyttes Lotus Word Pro, som regneark bruges Lotus 1-2-3, og som databaseprogram Lotus Approach. Alternativt kan benyttes Microsoft Office.

Til elektronisk post benyttes Eudora. Anti-virus programmer kan kopieres frit til hjemmebrug.

Der er adgang til at søge information, dels OECDdata og DSTB (Danmarks Statistiks TidsseriedataBase) o lokalnettet, dels litteratursøgning med universitetsbibliotekets søgesystem AUBOLINE, dels ude i verden over Internet med Netscape.

Hjælp til Selvhjælp

Der er udarbejdet et skræddersyet elektronisk hjælpemateriale. Det er meningen af dette materiale skal kunne fungere som hjælp til selvhjælp. Materialet er indrettet efter de anvendte programmer på uddannelsen. Der bruges ikke ret mange kursustimer på området. Det er derfor vigtigt, at man selv kommer hurtigt i gang.

Der afholdes én introducerende forelæsning ved semesterstart. Til systemproblemer er der brugerassistance. Brugerassistancen har ikke til opgave at hjælpe med brugerprogrammel. Der er brugerrum i nordfløjen på 2. og 4. etage. Tidspunkter for brugerassistancens tilstedeværelse angives evt. ved opslag. Normal tilstedeværelse er om formiddagen.

Elektronisk hjælpemateriale / Litteratur

Hjælpemateriale tilgås fra henvisning på skærm. Det ligger på lokalnettets drev P:. Her placeres også hjælpefiler, eksempler m.v. der er anvendt i det trykte materiale. Der ligger også demofiler og shareware. Dette må kopieres ud på egne disketter. Manualer til programmerne er også placeret her. Materialet kan udskrives til printer, hvis trykt kopi ønskes.

EDB på SAMF-BASIS, Steen Ørndorf. Kort information, der skal læses til introduktionskursus.

Introduktion til edb i samfundsvidenskab, Steen Ørndorf (edb introduktion for begyndere, bl.a. med vejledning til køb af egen PC, men også lidt sværere emner som modelkonstruktion).

Introduktion til rapportskrivning med edb, Steen Ørndorf (gennemgår meningen med tekstbehandlingsprogrammer med eksempler i Lotus Word Pro. Det er ikke en manual, men en introducerende gennemgang af, hvad man bruger en tekstbehandler til i projektarbejdet. Der er relevante eksempler på,

hvordan man benytter programmet. Med den viden kommer du hurtigt i gang, og kan lave pænere rapporter hurtigere. Du vil også få lettere ved at bruge den "rigtige" manual).

Andet materiale

I brugerrum er bl.a. anbragt vejledninger til brug af elektronisk post og Internet skrevet af Johnny Andersen.

Information fra IC1&2

Systemet drives af Informatikcenter ved Institut 1 og - 2, IC1&2. Over internet kan hentes informationer herfra. I Netscape angives under Location:
<http://www.socsci.auc.dk/ic1og2/>

Introduktionskursus

(deltagelse obligatorisk)

*Kursusholdere: 1. gang Per Tordrup, Rikke Christoffersen og Christian Vidmar.
2. gang Steen Ørndorf, Rikke Christoffersen og Christian*

Deltagelse er obligatorisk. Deltagerne får "kørekort" i form af varigt individuelt brugernavn. Studerende, der ikke deltager, får ikke brugernavn.

Meningen med introduktionskurset er at sikre at brugerne af systemet har den mest nødtørftige viden om korrekt adfærd i netopkoblede systemer og kendskab til anvendelsesprogrammel. Da fejlbejning er hyppigste grund til problemer, er deltagelse i kurset en forudsætning for at få brugernavn, og dermed adgang til systemet. Deltagelse registreres for hver enkelt studerende hver gang.

Introduktionskursus afvikles i de første semesteruger. Det består af tre dele:

- ½ times systemintroduktion og
- 1½ times introduktion til anvendelsesprogrammel.

Undervisningen afvikles i edb-rum med 1 underviser til hver projektgruppe. Alle gange medbringes papir og skriveredskab.

Anden del kører som niveaudelte øvelser, således at den mere trænede kan overspringe de første dele.

Tid og sted angives ved opslag.

Ved fremmøde til første del underskrives edb-erklæring og brugerkort med brugernavn udleveres. Mødes ikke til anden del slettes brugernavnet. Du vil derefter ikke kunne få adgang til edb på Basis.

Ved udeblivelse, grundet sygdom eller lignende, rettes omgående henvendelse til Steen Ørndorf, rum 423, Strandvejen 19.

Gruppens psykologi

Hvad er "teambuilding"? - Del 1

Kursusholder Søren Keldorff

Nævn en samarbejdsform på fire bogstaver? Hvad er et "team"?

Ingen kan i denne sommer have set VM i fodbold eller Tour de France uden at have hørt en masse om hold- eller team-arbejde. Især om, hvor meget teamet betyder for at få de enkeltes evner fremkaldt på den rigtige måde, så holdet får succes og vinder. Et godt teamwork får det bedste frem hos de enkelte.

Projektarbejde i grupper på basisuddannelsen er faktisk et teamwork af samme art. Her dannes der også teams eller grupper, som undervejs i basisåret skal lære at samarbejde om et fælles mål. Som i sportens verden er det ikke bare noget, man kan i forvejen. Der skal "team-building" til dvs. det skal "bygges op" eller læres gennem en udviklingsproces, hvor de enkelte gruppemedlemmer efterhånden "finder deres egne ben" – eller de roller, de skal indtage i gruppen. Hvordan man skal/kan kommunikere indbyrdes? Hvordan man kan/skal løse de konflikter, der uundgåeligt opstår. Hvordan man skal arbejde sammen om det fælles mål – fagligt og socialt? Hvordan sikrer man at alle i gruppen gør det, de er gode til og det, gruppen har behov for - til aftalt tid og med kvalificeret indhold?

Det meste af den viden, sportspsykologer dagligt "coacher" idrætsfolk med for at få dem til at præstere et godt – helst bedre resultat – er ikke af ny dato. Det er "gammel vin på nye flasker" og stammer fra de sidste ca. 50 års social- og personligheds-psykologiske forskning. Den er så i de seneste år blevet stadig mere aktuell i takt med ændrede ledelsesformer på det private og offentlige arbejdsmarked. Her har man haft betydelig succes ved at satse på de menneskelige ressourcer og den intellektuelle kapital, der viser sig at være til stede hos ganske almindelige medarbejdere, når blot de får chancen for at vise det. Årsagen er først og sidst at grupper - alt andet lige – er individer overlegne, hvad præstationer og resultater angår. Hemmelighed hedder "synergi" og betyder at en velfungerende gruppe – i kraft af de særlige "extra-energi", der opstår af samarbejdet – er i stand til at præstere mere og bedre end de enkelte individer, hvis man blot havde lodet dem arbejde hver for sig.

En af verdens topledere, computerfirmaet Compaq's Eckhardt Pfeiffer siger det sådan: "Vores ansatte mener vi har et særligt gén for teamwork og teamlæring. På Compaq véd vi at team-intelligens er større end et individs i gennemsnit bliver 70% af alle produktionsidéer fra vore teams accepteret af ledelsen og omsat til virkelighed – en anerkendelse af idéernes og præstationernes

*lødighed"*¹

Men, viden om grupper og teams særlige evner er ikke bare "gammel vin". Der gøres også nye opdagelser af fordelene ved denne samarbejdsform. Således på ingeniøruddannelserne på AAU, hvor man inspireret af heldige forsøg på bevidst gruppesammensætning på amerikanske universiteter, har haft gode resultater. Sammen med BA i samfundsfag og psykologistuderende, Mads Nibe - har jeg i det forgangne basissestimer deltaget i en forundersøgelse af om denne viden også kunne komme samf-basister til gavn? Mads har afleveret en spændende opgave på psykologi herom og vi agter i de kommende basissestimer – altså hos Jer – at komme lidt videre med idéen.

Først dog en helt almen orientering om, hvordan kurset i GRUPPENS PSYKOLOGI vil forme sig i år. Den består af en Del 1. med to forelæsninger i september og en Del 2. med et øvelsesprogram i januar 1999.

Del 1. Teoretisk indføring i gruppens psykologi - del 1-2

Forelæsninger d. 11. og 14. sept. 98 – (se kursusprogram for din gruppe).

Formål

At introducere jer til de vigtigste, teoretiske byggesten i teambuilding.

Forventet udbytte

At lære at kende samspejlet mellem "produkt" og "proces", forstå hvordan de befordrer hinanden og kende til gruppedynamiske teorier som støtte til efterårssestimerets projektarbejde.

Af indholdet: bl. a. individ/grupperelationer, centrale faser i gruppearbejdet, roller i grupper, forholdet mellem gruppe og vejleder, kommunikationsformer, konflikt og konflikt-løsningsmuligheder + eksempler fra egen forskning på en basisgruppes vej til succés.

Litteratur

Tæt på en gruppe: en projektgruppes besvær og succés. Søren Keldorff, Edupax, 1996

Supplerende litteratur

Arbejdsgruppens psykologi. Lennéer-Axelsson & Thylefors, Reitzel, 1993.

1 Iflg. Dauphinas & Price. Straight from the CEO. Jyllands-Postens erhvervsbogklub, 1998

Del 2. Øvelsesprogram i gruppens psykologi:

I januar 1999 og i hold af ca. 50 pr. gang (se kursusprogram for din gruppe).

Formål

praktisk arbejde med teambuildings-redskaber for at blive mere sikker på egen og andres funktion i produktivt og tilfredsstillende teamwork.

Forventet udbytte

På dette tidspunkt i basisforløbet vil alle have gjort deres gode og/eller mindre gode erfaringer med projektarbejdet i grupper. Det gælder om at bruge disse til at sikre at den gruppe, man skal arbejde i i forårs-semesteret, bliver et godt team mhp ikke mindst eksamen til sommer. Gennem test og gruppedynamiske øvelser vil I få redskaber til at afprøve, hvordan I selv passer ind i en gruppe – og hvordan jeres gruppe skal være rollemæssigt sammensat for at få størst mulig succés.

Af indholdet

Myers-Briggs, Sveistrups og Belbins person- og gruppetest, kommunikations- og samarbejdsøvelser + forslag til indholdselementer i procesrapporten.

Litteratur

Grupper & teams i undervisningen. Søren Keldorff (udkommer i nov/dec 98) De ovenfor nævnte under Del.1.

Sociologisk teori - del 1-6

Kursusholdere: Jens Chr. Tonboe og Ann-Dorte Christensen

Litteratur til kurset:

Sociologi - en grundbog til et fag. Heine Andersen (red.) (1998) København: Hans Reitzels Forlag. (Forkortet HA)

Sociology. Anthony Giddens (1997) (3. ed.) London:Polity Press. (Forkortet AG)

Der kommer supplerende litteratur til selvkopiering senere

Generel sociologi - Introduktion- Del 1-2

Kursusholder Jens Chr. Tonboe

Formål

At introducere sociologiens baggrund og historie, dens indhold og egenart, dens formål og anvendelse samt dens hovedtraditioner og grundbegreber.

Forventet udbytte

Forelæsningerne skal danne baggrund for forståelse og anvendelse af teoristoffet til projektarbejdet i første semester samt levere konkret samspil til kurserne i filosofikum-videnskabsteori (1. semester) og teorihistorie (2. semester).

Introduktion til sociologi - Del 1

Definition(er) af sociologi, fagets samspil med det moderne samfund og dets udvikling, fagets hovedtraditioner og -spændinger.

Litteratur:

Sociology, Anthony Giddens, (3. ed.), kap. 1

Sociologi - en grundbog til et fag, Heine Andersen, kap. 1

Forelæsningsnoter, Jens Chr. Tonboe, (1) ligger til selvkopiering hos stor-gruppeseekretæren

Sociologiske grundbegreber - Del 2

Hovedbegreber, relation til andre fag, brug og misbrug af sociologien.

Litteratur

Sociologi - en grundbog til et fag, Heine Andersen, kap. 2

Forelæsningsnoter, Jens Chr. Tonboe, (2) 1) ligger til selvkopiering hos stor-gruppeseekretæren

Arbejds- og levevilkår - Del 3-6

Kursusholder Ann-Dorte Christensen

Formål:

- At give en generel introduktion til centrale problemstillinger i tilknytning til arbejds- og levevilkår.
- At opbygge en forståelse for centrale sociologiske teorier og empiriske undersøgelsesfelter.
- At opbygge en forståelse for baggrund og sammenhæng i centrale brydnings- og forandringstendenser i det danske samfund.

Forventet udbytte:

- At der opbygges en grundlæggende kendskab til sociologiens indfaldsvinkler og problemstillinger i tilknytning til temaer inden for arbejds- og levevilkår
- At der opbygges et analyseredskaber til brug i projektarbejdet
- At der opbygges en grundlæggende kendskab til teorier om og analyser af:
 - a) udviklingen i forholdet mellem stat, markedet og det civile samfund
 - b) skabelse og opretholdelse af uligheder i forhold til sociale klasse og køn
 - c) analyser af hverdagsliv og livsformer

Arbejds- og levevilkår i velfærdsstaten. Stat - marked og civilt samfund - Del 3

Introduktion til overordnet forståelse af struktureringen stat, marked og civilt samfund. Der lægges vægt på en forståelse af, hvad der ligger i "de tre sfærer" samt på forskydningen og udviklingen mellem dem med særlig vægt på forholdet mellem det offentlige og det private område. Den danske velfærdsmodel sammenlignes med andre velfærdsmodeller i Europa.

Litteratur:

HA - kap.8; HA- kap.9.

Social differentiering og uligheder med vægt på klasser**Del 4**

Hvad betyder social differentiering? Hvad er lighed? Hvorfor findes der forskellige idealer om lighed? Udover at diskutere disse spørgsmål introduceres der til forskellige tilgange til analyse af samfundets differentieringer.

Litteratur:

HA - kap.5; AG - kap 10

Social differentiering og uligheder med vægt på køn? - Del 5

Hvad betyder socialt køn og kønsrelationerne? Hvordan er forholdet mellem sociale forandringer og køn?. Der introduceres til forklaringer på kønsforskelle, ligesom der gives en eksempler på centrale forskelle mellem kønnene i det danske samfund i dag.

Litteratur:

AG - kap. 5; supplerende litteratur

Kultur, hverdagsliv og livsformer - Del 6

Forskellige opfattelser af kultur og symboler? Hvordan undersøger man hverdagslivet og hvad skaber sammenhæng i vores dagligdag? Der introduceres til to forskellige tilgange: hverdagslivstilgangen og den strukturelle livsformsanalyse. Der tages afsæt i og trækkes paralleller til de tidligere behandlede differentieringsteorier.

Litteratur:

AG- kap 4; supplerende litteratur

Metodekurser - del 1-23

Beskrivelse metodekurserne

Når man skal finde ud af noget, er det vigtigste at tænke sig om og bruge sin fantasi. Men igennem videnskabens historie har der udviklet sig nogle måder, at finde ud af noget på, som synes at være gode: Videnskabelige *metoder*.

En metode er en fremgangsmåde. Og fremgangsmåder er altid fremgangsmåder til at opnå noget bestemt. Så der findes mange videnskabelige metoder til at opnå forskellige ting i forbindelse med den proces det er at lave videnskab eller blive klogere.

Der er metoder til at fremskaffe "data" eller kontrollere data andre har fremskaffet (sociologisk metode); der findes metoder til at læse bøger og andre dokumenter(kildekritik); der findes metoder til at regne noget ud eller slutte sig frem til noget nyt (argumentationslære), der findes metoder til bygge modeller o.s.v.; og der findes metoder til at opbygge et helt projekt eller en videnskabsproces (en del af det man kalder videnskabsteori).

Formål

Kursets sigte er, at gøre jer metodebevidste. Det vil sige, at kurset gerne skulle gøre jer følsomme overfor, at metoderne er vigtige og til en vis grad bestemmende for, hvordan de opnåede resultater kommer til at se ud.

Teorier er løsninger på teoretiske problemer, mens metoder er fremgangsmåder til at finde teoretiske problemer, til at finde løsningerne eller, til at kontrollere relevansen og troværdigheden af disse løsninger.

Så det er vigtigt at have in mente at teorier og metoder er to vidt forskellige ting: Det ene er svar på nogle spørgsmål, teorierne, det andet er måder man eventuelt kan finde disse svar på (metoderne). Det bliver først rigtigt indviklet når det viser sig at de forskellige metoder hviler på forskellige teorier, ligesom teorierne til en vis grad (men ikke nødvendigvis) er bestemt af de metoder der er brugt til at finde teorierne.

Forholdet mellem teori og metode kan være indviklet, men i dette kursus fokuseres der på metoderne, fremgangsmåderne. Og metoder er metoder til mange ting.

Man kan måske undre sig over at der i dette kursus ikke undervises i økonomisk metode, politologisk metode, juridisk metode, historisk metode o.s.v.. Vi har skåret kagen på en anden måde: Essentielt er økonomisk metode nemlig indsamling af (værdi)data, indsættelse af disse i en model og ræsonneren i denne

model; juridisk metode består essentielt i at man har nogle (rets)kilder, man holder et problem op imod. Retkilderne (love etc.) er sjældent dækkende for problemet, hvorfor man da må ræsonnere (f.eks. bruge analogislutninger) for at afgøre problemet.

Historisk metode består essentielt i kildekritik og ræsonneren. Etc. Men at undervise i metode efter de traditionelle fagopdelinger, ville ganske vist give mulighed for at forstå en speciel fagjargon, men ville være en indsnævring af den metodiske fantasi og at besværliggøre en forståelse af, hvorfor metoderne ser ud som de gør.

Sociologisk metode - del 1-5

Kursusholder Jens Chr. Tonboe

Formål

Kurset skal introducere til de vigtigste problemer og metoder, som er forbundet med empirisk sociologisk arbejde. Introduktionen omfatter både viden/kendskab og erfaring/øvelse.

- Hvordan kommer man fra problemstilling og teori via metode til data- og tilbage igen? Er der, og skal der altid være, en sammenhæng? Hvad styrer hvad?
- Hvordan konstruerer, og bruger, vi de vigtigste sociologiske måleinstrumenter/metoder, og hvad sker der, når vi anvender dem i praksis?
- Hvordan bruger/analyserer vi de data, instrumenterne giver os? Hvad ser vi, og hvad ser vi ikke (efter)?

Forventet udbytte

Kurset skal sætte de studerende i stand til at belyse en typisk problemstilling indenfor temaet Arbejds- og Levevilkår med mere eller mindre selvproduceret empirisk materiale og/eller vurdere empirisk materiale, andre har produceret, i forhold til forskellige problemstillinger. Endelig skal kurset danne en naturlig overgang/helhed mellem kurset i sociologisk teori, som ligger umiddelbart før, og kurset i statistik, som ligger umiddelbart efter, og hvor der bliver lejlighed til at føre analyser af kvantitative data videre på en mere specifik og konkret måde.

Øvelser i projektgrupper

Der vil til de fleste kursusgange være efterfølgende øvelser ift. opgaver, som stilles i kurset. Disse øvelser laves i samarbejde med en suppleringsgruppe. Ved den efterfølgende forelæsning vil der blive samlet op på øvelserne ved at udvalgte grupper fremlægger sine resultater. Dog vil der til del 5, blive samlet op på gruppeøvelserne af vejlederne. Nærmere herom fra lærergruppen i din storgruppe.

Litteratur til kurset:

Sociology, Anthony Giddens. Third Edition. London: Polity Press, (1997) Kapitel 20. (Forkortet AG.)

Indføring i sociologisk metode, Thomas Harboe-Jepsen, København (1997), Samfundslitteratur. (Forkortet H-J.)

Supplerende litteratur

(For en kortere fremstilling af dele af stoffet se: *Grundlæggende metodeproblemer i sociologi*, P. Salomonsen, Akademisk forlag 1995. Og for en mere udførlig fremstilling se: *Produktion af viden*, P. Nielsen. København, Teknisk Forlag, (1994) (1998))

Teori og Empiri - Del 1

Hvad vil det sige at observere og måle "virkeligheden"? Hvordan kommer vi fra problemstilling og teori til metode og data? Hvordan ser en normal undersøgelsesplan ud?

Litteratur:

H-J. Kap. 1, 2, 5. AG. Kap. 20 (s. 537-42).

Observation og Feltarbejde - Del 2

At bruge øjne og ører kreativt - skjult eller åbent, passivt eller aktivt. Stærke og svage sider, etiske problemer mv. Dokumentation. Øvelser.

Litteratur:

H-J. Kap. 3 (s. 24-28), AG. Kap 20 (s. 542-3, 548-51)) samt eksempelmateriale hos storgruppesekretæren.

Kvantitative metoder: Spørgeskema 1 - Del 3

Valg af undersøgelsesform. Fastlæggelse af emne og mål. Udformning af spørgeskema og spørgsmål, Udvælgelse af respondenter. Oplæg til øvelse.

Litteratur:

H-J. Kap. 3 (19-24, 29-34), 4, 6 og 7. AG. Kap 20 (543-48).

Kvantitative metoder: Spørgeskema 2 - Del 4

Analyse og brug af data. Variable og sammenhænge mellem dem. Sammenhænge ift. hypoteser og teorier. Variable ift. begreber. Datas udsangskraft og rækkevidde. Oplæg til øvelser.

Litteratur: H-J. Kap. 10

Kvalitative metoder: interviewing - Del 5

Begrundelser for valg af konkret spørge- og dialogform. Valg af tema og respondenter. Forskellige fremgangsmåder/interviewformer. Registrering, bearbejdning og brug af data. Datas rækkevidde - generaliseringsproblemet. Etiske problemer med følsomme oplysninger.

Litteratur: H-J. Kap. 8 og 9

Statistik - del 1-2

Kursusholder: Jan Holm Ingemann

Formål

Formålet med undervisningen er, at den studerende opnår grundlæggende færdigheder i statistiske metoder og teknikker til at *søge, bearbejde* og *formidle* oplysninger i studiet af samfundsvidenskabelige problemer.

Formålet søges primært opnået i projektarbejdet. Der afholdes 2 forelæsninger i statistik i sociologikurset under sociologisk metode inden mini-projektet. Desuden vil der være mulighed for at få hjælp i edb-rom til brug af regnearks- eller databaseprogram i miniprojektugen.

Meningen med kursusformen er at introducere beskrivende statistik integreret i undervisningsforløbet ud fra en funktionel tilgang. Man skal kunne benytte kvantitative oplysninger på en konstruktiv og kritisk måde i projektarbejdet til dokumentation, som led i undersøgelsen af den valgte problemstilling, og som led i argumentationen for projektets konklusioner.

Desuden skal oplysningerne kunne fremstilles for andre på en korrekt, informativ måde. Integrationen af statistik i projektarbejdet betyder, at hovedvægten lægges på den faglige vejledning i projektgruppen.

Forventet udbytte

Statistikundervisningen skal sikre, at den studerende opnår et elementært kendskab til beskrivende statistik, med henblik på at kunne bearbejde og formidle statistiske data, såsom at

- Kunne udvælge og gruppere data hensigtsmæssigt i forhold til en given problemstilling
- Kunne bearbejde og formidle data hensigtsmæssigt
 - på tabelform
 - i diagrammer
 - eller som gennemsnit
- Kunne give en kritisk fortolkning af fremstillede data
- Kunne anvende regnearks- og databaseprogrammell
 - til hurtig fremstilling af statistiske tabeller og grafik,
 - elementære statistiske teknikker såsom krydstabulering
- Have kendskab til modelkonstruktion, simulering og optimering.

Forelæsninger

Der afholdes to introducerende forelæsninger i forbindelse med miniprojektet. Forelæsningerne vil koncentreres om principielle problemstillinger omkring

anvendelsen af statistik i samfundsvidenskabelig sammenhæng. Endvidere vil simple teknikker blive gennemgået. Pensum til hver forelæsning vil fremgå af nedennævnte støttenoter.

Litteratur

Der er udarbejdet et skræddersyet materiale. Det er meningen, at dette materiale både skal kunne fungere som introduktion til emnet, og som håndbog for benyttelse af regnearket Lotus 1-2-3 til fremstilling af tabeller, diagrammer og enkle statistiske beregninger, samt spørgeskemateknik med databaseprogrammet Lotus Approach. Som datagrundlag er helt overvejende benyttet Danmarks statistiks 10 års oversigt på diskette. Hensigten er at lette læserens adgang til at arbejde med eksemplerne i håndbogen.

Introduktion til beskrivende statistik med edb af Steen Ørndorf. Findes på lokalnettet.

Endvidere støttenoter af Jan Holm Ingemann. Disse noter vil ligge til kopiering ved storgruppeseekretærene.

Andet materiale

På lokalnettets placeres hjælpefiler, eksempler på diagrammer m.v., der er anvendt i det trykte materiale. Dette må kopieres ud på egne disketter.

Evaluering

På basisuddannelsen evalueres brugen af beskrivende statistik som en del af minirapporten, og ellers løbende som integreret del af projektarbejdet.

På 2. semester forventes du at kunne bruge regneark til opgaver i økonomikurset.

På 3. semester m.v. evalueres teoretisk statistik selvstændigt som studieenheds-kursus for studierne samfundsfag/administration, samfundsøkonomi og erhvervsøkonomi.

På Samfundsfag/administration anvendes regnearket Lotus 1-2-3 som statistikprogram.

Kildekritik - del 1-4

Kursusholdere: Knud Knudsen & Jørgen Würtz Sørensen

Formål

Formålet med kurset er at give en første introduktion til den kildekritiske traditions udvikling, dens problemstillinger og begreber, og at give de studerende en vis fortrolighed med kildemæssige problemstillinger.

Kildekritiske færdigheder opnås først og fremmest gennem øvelse og erfaring, d.v.s. ved selv at arbejde med kilder og foretage kildestudier. Derfor er det også begrænset, hvad vi kan nå gennem nogle få forelæsninger og øvelsesopgaver. Men problemstillingerne kan introduceres, og derefter kan de studerende gennem projektarbejdet selv oparbejde en større fortrolighed med de kildekritiske problemstillinger, der knytter sig til de forskellige projekter.

Undervisningen består af 4 introducerende forelæsninger i auditoriet om formiddagen og dels øvelse om eftermiddagen. Forelæsninger vil vi forsøge at give:

- a) En generel introduktion til den internationale udvikling inden for den kildekritiske tradition og historisk metode.
- b) En introduktion til den danske traditions udvikling og en gennemgang af de centrale kildekritiske begreber.

I forelæsningerne vil vi endvidere diskutere eksempler på konkrete kildekritiske problemstillinger i forbindelse med forskellige typer af kilder, dokumenter m.v. Disse problemstillinger vil der blive mulighed for at arbejde videre med i øvelsesform.

Øvelser i projektgrupper

Der vil til de 3 første kursusgange være efterfølgende øvelser ift. opgaver, som stilles i kurset. Disse øvelser laves i samarbejde med en suppleringsgruppe. Ved den efterfølgende forelæsning vil der blive samlet op på øvelserne ved at udvalgte grupper fremlægger sine resultater.

Litteratur

Til kurset vil der blive udarbejdet et kompendium med

- 1) kortere tekster til forelæsningerne
- 2) udvalgte eksempler på forskellige kildetyper
- 3) opgavesæt til øvelserne

Tekstanalyse - del 1 - 2

Kursusholder: Erik Christensen

Formål:

At give nogle redskaber til bedre at læse, forstå og kritisk forholde sig til forskellige typer af tekster man møder i de samfundsvidenskabelige studier.

Forventet udbytte:

Forelæsningerne skal gøre de studerende i stand til at nå ud over blot at kunne referere en tekst og normativ tilslutte sig eller afvise en teksts holdninger. Man skal være i stand til lave en nær-analyse af en tekst - dens sagsforhold, struktur, forudsætninger, synsvinkel og argumentationsform samt en analyse af dens samfundsmæssige kontekst (kommunikations- og magtforhold) og funktioner (også kaldet en diskurs-analyse).

Litteratur:

Indføring i tekstanalyse, Leif Becker Jensen.: Roskilde Universitetsforlag, 1997. 114 sider.

Litteratur til de to kursus-gange.

1. gang side 7-63.
2. gang side 64-114.

Argumentationsteori - del 1-3

Kursusholder: Martin Bruun Møller

Kurset giver en introduktion til nogle centrale begreber i argumentationsteori og analyse med det formål at gøre den studerende mere sensitiv over for informelle argumenter, dvs. argumenter der er formuleret i hverdagsprog og som ikke kan formaliseres (dvs. de kan ikke reduceres til en formel, der kan symbolisere alle mulige argumenter af en given type) for bedre at kunne forstå, beskrive og kritisere dem. Der anlægges med andre ord et *pragmatisk* perspektiv på argumenter.

Vi kender i vid udstrækning argumenter fra vores hverdag, f.eks. når vores politikere deltager i valgmøder og argumenterer for og imod økonomiske nedskæringer på det sociale område (f.eks. de studerendes SU!), når vi ser scener fra retsmøder, hvor den offentlige anklager søger at få en mistænkt dømt for berigelseskriminalitet, eller når vi indgiver klage over en vare vi har købt og som ikke lever op til det den lover. Overalt står vi eller kan vi komme til at stå i situationer, hvor vi skal argumentere sagligt for en sag eller bedømme hvorvidt andre personer sagligt argumenterer for en sag eller en teori. Derfor har vi brug for en metode til at forholde os kritisk til argumenter og deres struktur.

Kurset i argumentationslære er konstrueret ud fra tre tematiske orienteringspunkter,

- 1) en generel introduktion til argumentationsanalyse
- 2) en analyse af uholdbare argumenter (fejlslutninger eller fallacies) og
- 3) analogi-slutninger.

Litteratur

Grundbog: *Informal Logic: A Handbook for Critical Argumentation*, Douglas N. Walton, Cambridge University Press 1989.

Hvad er argumentationsanalyse? - Del 1

Præsentation af centrale begreber for argumentationsanalysen: holdbare og effektive argumenter, præmis og konklusion, tolkning og præcision, fejlslutninger, pro- og conliste.

Litteratur:

Forelæsningsnotat-1, Martin Bruun Møller

Douglas N. Walton: *Argument as reasoned dialogue*. *Informal logic*, kap.1 (pp.1-26).

Fejlslutninger: relevans og tvetydighed - Del 2

Gennemgang af de to grupper af fejlslutninger, relevansfejlslutninger (dvs.

argumentationsformer hvor præmisserne er logisk irrelevante for at hævde at konklusionen er sand), og tvetydighedsfejlslutninger, argumentationsformer, hvor pludselige skift i mening etc. i argumentet gør det ugyldigt.

Litteratur:

Forelæsningsnotat-2, Martin Bruun Møller

Douglas N. Walton. *Informal logic*, kap.6 (pp.134-168) og kap.9 (pp.240-253).

Analogi-slutninger

(argumentative og non-argumentative) - Del 3

Gennemgang af analogi-slutninger, dvs. argumentationsformer hvor præmisserne i en situation/sag (S_1) hævdes at være identiske med præmisserne i en anden situation/sag (S_2) og hvor konklusionens gyldighed derfor er afhængig af analogien i præmisserne.

Litteratur:

Forelæsningsnotat-3, Martin Bruun Møller

Douglas N. Walton: *Arguments based on analogy*. *Informal logic*, kap.9 (pp.253-263)

Videnskabsteori - del 1-5

Kursusholder Ruddi Welzel

En række grundpositioner inden for filosofi og videnskabsteori præsenteres, samtidig med at centrale begreber analyseres. Formålet er, at man skal kunne genkende positionerne, når de optræder mere eller mindre forklædt i især samfundsvidenskaberne, og at man opnår en større metodebevidsthed (med filosofiske undertoner) i sine egne videnskabelige bestræbelser. Argumenter for og imod de forskellige synspunkter, styrker og svagheder ved dem fremdrages skånselsløst. Der gives ingen endelig løsning.

Rationalisme og positivisme - Del 1

Kan man kun få viden om virkeligheden ved hjælp af erfaringer, eller findes der medfødte ideer og selvindlysende sandheder, fra hvilke man kan udlede sikker erkendelse? Vi skal se nærmere på begreberne om virkelighed og erkendelse – og vil foretage en første tilnærmelse til årsagsbegrebet. Hvad er videnskab?

Kritisk rationalisme og paradigmer - Del 2

K.R. Poppers afvisning af induktive slutninger i videnskaben gennemgås, og hans hypotetisk-deduktive metode lægges frem. Ifølge Popper er det videnskabsmandens fornemste opgave at forsøge at falsificere, modbevise, sine egne hypoteser ved hjælp af risikofyldte eksperimenter. Thomas S. Kuhn deler ikke Poppers opfattelse af videnskabens udvikling som en kumulativ proces, men taler om revolutioner og paradigmeskift.

Hermeneutik og kritisk teori - Del 3

Kan man overhovedet forklare menneskers handlinger kausalt, dvs. ud fra årsager. Nej, mener de hermeneutiske filosoffer og foretager et skarpt skel mellem forklaring og forståelse – og mellem natur- og humanvidenskaber. Jürgen Habermas viderefører disse tanker og skelner mellem den tekniske, den praktiske og den frigørende erkendelsesinteresse. Den sidste er kendetegnende for de kritiske samfundsvidenskaber.

Marxisme og dialektik - Del 4

Det må i dag være muligt nogenlunde nøjternt at veje Karl Marx' begreber om materialisme, ideologi, historisk udvikling og dialektik. Theodor W. Adornos begreb om negativ dialektik vil blive inddraget i diskussionen.

Fænomenologi og psykoanalyse - Del 5

Fænomenologer hævder, at det er muligt direkte at anskue tingenes væsen, at man kan få fat i det væsentlige i en sag ved at være åben over for den. Med sit begreb om det ubevidste påviser Sigmund Freud, at der bag selv de bedste hensigter kan

skjule sig de skumleste motiver. Fænomenologen Jean-Paul Sartre benægter eksistensen af det ubevidste og ser hævdelser af det som et forsøg på ansvarsforflygtigelse. Hvad er fup, og hvad er fakta?

Øvelser i projektgrupper

Der vil til del 3 og 4 være efterfølgende øvelser ift. opgaver, som stilles i kurset. Disse øvelser laves i samarbejde med en suppleringsgruppe. Ved den sidste forelæsning vil der blive samlet op på øvelserne ved at udvalgte grupper fremlægger sine resultater.

Litteratur

Nørreklit, Lennart & Jes Adolphsen: *Videnskabsteori*. AUC 1994 (kompendium).

Supplerende litteratur

Føllesdal, Dagfinn, Lars Walløe & Jon Elster: *Politikens bog om moderne videnskabsteori*. Politikens Forlag 1997.

Humanistisk Videnskabsteori. Redigeret af Finn Collin og Simo Køppe. Danmarks Radio Forlaget 1995.

Modelkonstruktion

Kursusholder: Mogens Ove Madsen

Økonomiske modeller

Denne kursusgang indledes med en drøftelse af formålet med økonomiske modeller. Derpå drøftes det økonomiske modelbegreb. Det er herefter hensigten at kigge nærmere på en konkret økonomisk model og studere dens mekanik. Der afsluttes med en præsentation af en række modeller, der bruges konkret i Danmark samt hvilke typer af kritik, der er blevet fremført over for anvendelsen af økonomiske modeller.

Litteratur:

Økonomisk politik i Danmark (1991), Flemming Ibsen og Mogens Ove Madsen, Kapitel 4: Modellering af dansk økonomi plus evt. forelæsningsnoter.

Materialet vil ligge til selvkopiering hos storgruppeseekretæren.

Introduktion til formidling

v/Palle Qvist

Formål

At give en kort introduktion i skriftlig formidling med henblik på at kunne benytte et letlæseligt skriftsprog - et journalistisk skriftsprog - i projektrapporten.

Forventet udbytte

Efter forelæsningsen forventes det, at man har en klar forestilling om, hvorledes en letlæselig tekst opbygges. Det gælder med hensyn til den overordnede disposition af projektrapportens enkeltafsnit (hvad er vigtigst), underafsnittene og sætningernes opbygning.

Indhold i hovedtræk

Forskellige former for sprog. Gymnasiedansk, akademisk sprog og journalistisk sprog, lixtal og journalistiske skriveregler.

Litteratur

Sprog og journalistik, Palle Qvist. Teksten kan læses på Internettet på adressen: <http://www.socsci.auc.dk/samfbasis/25-26/pq/pq.htm> - klik på: "Sprog og journalistik"

Jura - Del 1-15

Kursusholder Claus Haagen Jensen

Formål

- At introducere juraen (eller "retsvidenskaben") som fag - både med hensyn til genstand og metoder
- At bibringe jer kundskaber og anvendelsesfærdigheder vedr. retsstof inden for nogle udvalgte områder.

Forventet udbytte

Se Formål og den fremhævede tekst nedenfor.

De to nævnte formål er tæt sammenhængende på den måde, at det første formål næppe kan indlæres på et rimeligt niveau uden inddragelse af retsreglerne på specifikke felter. Det vil sige, at også den undervisning, som umiddelbart angår særlige områder, har til formål at introducere juraen som fag.

Som særlige retsområder i kurset er valgt dels emner fra statsretten og dels hovedtræk af den kollektive arbejdsret. Baggrunden for valget af netop disse felter er den opfattelse, at disse i særlig grad vil være nyttige for arbejdet på basisuddannelsen - enten i det pågældende eller det følgende semester. Desuden vil de pågældende områder tillige i forskellig grad være af betydning for overbygningsuddannelserne.

Det er altid vanskeligt præcist at angive, til hvilket niveau en indlæring skal ske. Det kan forhåbentlig tydeliggøre det tilstræbte niveau lidt at sige, *at den studerende ved kursets afslutning forventes at være i stand til at løse praktiske forekommende retlige problemer inden for de udvalgte retsområder*. Det vil sige, at der principielt satses på en anvendelsesfærdighed, men dette må ikke få den studerende til at overse, at sådan færdighed forudsætter en betydelig viden om og forståelse af stoffet.

Indhold i hovedtræk

- a) En generel behandling af nogle centrale grundlagsproblemer i juraen. Her tages navnlig spørgsmål op om, hvad "ret" er, og hvad der karakteriserer "den juridiske metode".
- b) Hovedtræk af den kollektive arbejdsret, dvs. de regler der gælder om kollektive overenskomster og organisationernes indgåelse og håndhævelse af sådanne. Bl.a. belyses spørgsmål om retten til at blive medlem af en arbejdsmarkedsorganisation, om fredspligt og konfliktret og om arbejdsgiverens såkaldte "ledelsesret". I sidstnævnte sammenhæng behandles bl.a. forbudet mod at diskriminere ud fra kønskriterier.
- c) Udvalgte statsretlige emner. Disse omfatter for det første de vigtigste regler

om de øverste statsorganer i Danmark, dvs. folketinget, regeringen og domstolene. For det andet dækkes, hvordan Danmark i retlig forstand er knyttet til det internationale samfund i almindelighed og specielt til EF. For det tredje belyses nogle spørgsmål om menneskerettigheder. Udgangspunktet tages her i den danske grundlov, men også internationale regler om menneskerettigheder inddrages, navnlig den europæiske menneskerettighedskonvention. Delemnet menneskerettigheder behandler især ytringsfriheden, organisationsfriheden og den personlige frihed.

Undervisningsform

Kurset afholdes overvejende i form af forelæsninger. I timerne vil der dog også være et element af øvelser, idet I forventes at indgå i en diskussion om konkrete opgaver af samme type som dem, der stilles ved evalueringen. Under forelæsningerne anvendes OH-plancher.

Lektionsoversigt

Del	Emne	Litteratur
1	Grundlagsproblemer 1 - Teorier om "ret" - Retskilder	forelæsningsplancher.
2	Grundlagsproblemer 2 - Fortolkninger af skrevne bestemmelser - Bevisproblemer	forelæsningsplancher
3	Grundlagsproblemer 3 - De retlige sanktioner	forelæsningsplancher
4	Statsret I - Statsrettens begreb og særpræg - De øverste statsorganer i Danmark - Statsorganernes funktioner	- Plancher s. 1-8 - Haagen Jensen og Nørgaard, Administration og Borger, 3. udg. 1988 s. 20.-48. - UfR. 1996. 1300 H - Dom om grundlovens § 20 - Opgave nr. 2

5	Statsret 2 - Statsfunktionerne fortsat - Danmark i det internationale samfund - Om folkeretten og dansk rets forhold til folkeretten - Om EU-retten - EU's institutioner og disses hovedfunktioner	- Plancher, s. 9-15 - Ruth Nielsen, Lærebog i Arbejdsret, 6. udg. 1996, s. 41-55 - Opgave nr. 4
6	Statsret 3 - EU's retsakter - Forholdet mellem EU-retten og dansk ret - spørgsmål om umiddelbar anvendelighed m.v.	- Plancher, s. 15-16 - Ruth Nielsen, a.st. - Van Gend en Loos-sagen, materialesamlingen, s. 27. - Marshall-sagen, Materialesamlingen s. 38 - opgave nr. 5
7	Statsret 4 - Generelt om menneskerettigheder - ytringsfriheden	- Plancher s. 17-20 - Henrik Zahle, Menneskerettigheder, 2. udg. 1997, s. 15-86
8	Statsret 5 - Fortsat om ytringsfrihed - Forsamlingsfrihed - Foreningsfrihed	- Plancher s 21-23 - Zahle, a.st., s. 113-141 - Grønjakkesagen, materialesamlingen, s. 85 - Rutili-sagen, materialesamlingen, s. 70 - Opgave nr. 6
9	Statsret 6 - Den personlige frihed - Opsamling på det statsretlige stof	- Plancher s 23-25 - Zahle, a.st., s. 205-35 - Opgave nr. 7
10	Arbejdsret 1 - Arbejdsretten - begreb og retskilder - Arbejdsmarkedets organisationer	Ruth Nielsen, Lærebog i arbejdsret, 1996, s. 15-35 og 57-82

11	Arbejdsret 2 - Kollektive overenskomster - Fredspligtens udstrækning	Ruth Nielsen, a.st., s. 83-112.
12	Arbejdsret 3 Konflikter på arbejdsmarkedet - faglig voldgift - arbejdsretten	Ruth Nielsen, a.st., s. 113-135
13	Arbejdsret 4 - Ledelsesretten, navnlig diskriminationsforbud	Ruth Nielsen, a.st., s. 137-41 og -179-210
14	Arbejdsret 5 - Arbejdsgiverens ledelsesret, fortsat	Ruth Nielsen, a.st., s.142-48, 210-219 og 269-78.
15	Arbejdsret 6 - Opsamling på Arbejdsret 1-5	

Litteraturliste - efteråret 1998

Nedenstående er som tidligere nævnt ikke at betragte som pensum. Bøgerne/kompendier er er minimumslitteratur som anbefales læst i forbindelse med forelæsningerne, da kurserne tager sit udgangspunkt heri.

Samfundsvidenskabeligt filosofikum og videnskabsteori

Adolphsen, Jes: *Problemer i videnskab*, Aalborg Universitetsforlag, 2. udgave, 2. oplag, 1993.

Adolphsen, Jes & Palle Qvist: *ABC i problemformulering, problemløsning og projektskrivning*, Gyldendal, 1995.

Nørreklit, Lennart & Jes Adolphsen: *Videnskabsteori*, AUC 1998, kompendium

Supplerende litteratur

Føllesdal, Dagfinn, Lars Walløe & Jon Elster: *Politikens bog om moderne videnskabsteori*. Politikens Forlag 1997.

Finn Collin og Simo Køppe (red.): *Humanistisk Videnskabsteori*. Redigeret af Danmarks Radio Forlaget 1995.

Gruppens psykologi

Søren Keldorff: *Tæt-på-en-gruppe - en projektgruppes besvær og succés*. Edupax 1996.

Søren Keldorff: *Grupper & teams i undervisningen*, (udkommer i nov/dec 98)

Supplerende litteratur

Lennéer-Axelson & Thylefor: *Arbejdsgruppens psykologi*. Reitzel, 1993

Sociologi og sociologisk teori

Giddens, Anthony: *Sociology*, Polity Press, 1997

Andersen, Heine (red.): *Sociologi - en grundbog til et fag*, Hans Reitzels Forlag, 1998.

Thomas Harboe-Jepsen: *Indføring i sociologisk metode*, København (1997), Samfundslitteratur.

Supplerende litteratur

Per Salomonsen: *Grundlæggende metodebegreber i sociologi*, Akademisk Forlag, 1995

Produktion af viden, P. Nielsen. København, Teknisk Forlag, (1994) (1998).

Metodekurserne

Produktion af viden, P. Nielsen. København, Teknisk Forlag, (1994) (1998).

Knud Knudsen & Jørgen Würtz Sørensen (red): *Kompendium til kildekritik*

Leif Becker Jensen: *Indføring i tekstanalyse*, Roskilde Universitetsforlag, 1997.

114 sider.

Douglas N. Walton: *Informal Logic: A Handbook for Critical Argumentation*, Cambridge University Press 1989.

Flemming Ibsen og Mogens Ove Madsen: *Økonomisk politik i Danmark (1991)* Ørndorf, Steen: *Introduktion til beskrivende statistik med edb*, Aalborg Universitet, 1995. (findes på lokalnettet)

Jura

Jensen, Claus Haagen: *Materialesamling til jurakursus på Samf.Basisuddannelsen*, AUC, efteråret 1995.

Jensen, Claus Haagen: *Opgavesamling med generel besvarelsesvejledning*, Jurakurset, samf. basis, 1995.

Nielsen, Ruth: *Lærebog i arbejdsret*, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 5. rev. udg. 1994.

Zahle, Henrik: *Dansk Forfatningsret 3. Menneskerettigheder*. Christion Ejlers Forlag, 1989 (uændret genoptryk 1992).

Anden relevant litteratur

Samfundslæx, Carsten Svane Hansen, Peter Nørbæk Hansen, Palle Qvist, Gyldendals Undervisning, 1997, ISBN 87-00-16346-5

OBS!!

Gem denne kursusbeskrivelse.

Erfaringerne viser, at mange studerende, får brug for den som dokumentation i forbindelse med efter-/videreuddannelse.